

Eva Darselius
Förskoleansvarig
08 560 39 205
eva.darselius@ekero.se

Tillsynsrapport fristående förskolor i Ekerö kommun

Dnr BUN16/96-639

Bakgrund

Kommunens tillsynsansvar

De fristående förskolorna står under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Kommunen har rätt att på plats granska verksamheten, inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Den som ansvarar för den fristående förskolan är även skyldig att på uppmaning av kommunen göra sammanställningar som behövs för tillsynen. Kommunen ska även, inom ramen för sin tillsyn, lämna råd och vägledning till den fristående förskolan.

Statens skolinspektion har tillsyn över hur kommunerna fullgör sitt tillsynsansvar samt över hur bestämmelserna i 6 kapitlet (åtgärder mot kränkande behandling) i skollagen följs av den fristående förskolan.

Åtgärder vid missförhållanden

Om det föreligger något missförhållande vid de fristående förskolorna ska kommunen förelägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart och ska ange de åtgärder som kommunen anser nödvändiga för att avhjälpa bristerna. Ett föreläggande får även förenas med vite.

Om verksamheten inte följer föreläggandet och om missförhållandet är allvarligt får kommunen återkalla godkännandet. Det får kommunen också göra om den enskilde huvudmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande. Likaså får återkallelse beslutas om rättelse har skett men om det

kan befaras att samma missförhållande som utgjort grund för återkallelse återigen kommer att uppstå. Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse kommer att fattas och det samtidigt finns allvarlig risk för barnens hälsa eller säkerhet får kommunen förbjuda den ansvarige att tillsvidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare (tillfälligt verksamhetsförbud). Ett sådant beslut gäller med omedelbar verkan och om inte annat beslutas får det gälla i högst sex månader.

Beslut om återkallelse, tillfälligt verksamhetsförbud eller vitesföreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Istället för att meddela ett föreläggande kan kommunen, vid mindre allvarliga förseelser, tilldela en anmärkning.

Kommunen får avstå från att ingripa om:

1. överträdelsen är ringa
2. den verksamhet som granskas vidtar nödvändiga åtgärder
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande

Tillsyn fristående förskolor i Ekerö kommun

Förskolans uppdrag

Enligt skollagen ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnen och barnens behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Enligt förskolans läroplan ska förskolan lägga grunden till ett livslångt lärande i en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska vara en pedagogisk verksamhet där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan skapa bästa möjliga förutsättningar för varje barn att utvecklas rikt och mångsidigt. Den pedagogiska verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan i en trygg miljö som främjar leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt utmanar och stimulerar barnens utveckling och lärande. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans verksamhet. Ett medvetet bruk

av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska präglade verksamheten.

I Ekerö kommun har 13 fristående förskolor godkännande att driva fristående förskola:

1. Birkaskolans förskola
2. Ekerö pastorat, Ekebyhovskyrkans förskola
3. Drottningholms Montessoriförskola
4. Förskolan Ångbåten Gällstaö
5. Förskolan Ångbåten Centrum
6. Första Stegets förskola
7. Föräldrakooperativet Eken
8. Kids2Home
9. Pysslingförskolan Sandudden
10. Pysslingförskolan Lövhagen
11. Skogsbäckens förskola
12. Waldorfförskolan Sånga Barträdgård
13. Waldorfförskolan Solstugan

Ca 730 barn, dvs. 40 % av barnen i Ekerö kommun går i fristående förskolor.

Under hösten 2015 har de fristående förskolorna haft ett tillsynsbesök. En hel dag har avsatts för besök på respektive förskola. Under besöket har tillsynsansvarig varit med i verksamheten och dagen har avslutats med ett samtal utifrån skollagen och förskolans läroplan samt genomgång av förskolans dokument.

Sammanfattning av resultatet av tillsynen

Förskolan undervisning bedrivs av förskollärare

Enligt skollagen 1 kap 13 § ska den som har legitimation som förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Utöver förskollärare som avses i 13 § får det i undervisningen i förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas. Enligt 15 § ansvarar en legitimerad förskollärare för den undervisning som han eller hon bedriver.

Statistik från Skolverket

Variabler	Ekerö	Stockholm	Riket
	2015	2015	2015
Anställda, andel (%) årsarbetare med förskollärarexamen, enskild regi	20	24	28
Anställda, andel (%) årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen, enskild regi	24	26	31

De fristående förskolorna har förskollärare som ansvarar för den undervisning som bedrivs. Förskollärartätheten varierar mellan förskolorna. Under tillsynsbesöken hösten 2015 hade alla fristående förskolor minst en förskollärare per avdelning. En förskola har två förskollärare per avdelning. Andelen förskollärare under tillsynsbesöken stämmer inte alltid överens med den officiella statistiken då den grundar sig på den årliga mät dagen den 15 oktober.

Utbildningens syfte

Enligt skollagen 8 kap 2 § ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Samtliga fristående förskolor uppfyller uppdraget om att verksamheten ska utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Normer och värden

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

Genomgående har samtliga förskolor ett väl utvecklat arbetssätt och strategier för att möta kraven inom detta område. Det finns en del variationer med dessa är små. Det finns förskolor som utmärker sig med ett mycket väl genomtänkt arbetssätt som är väl förankrat bland barn, personal och föräldrar. Ett utvecklingsområde inom detta målområde är att utveckla sin dokumentation kring plan för likabehandling och kränkande behandling.

Gemensamt för alla förskolor är att det finns ett fint förhållningssätt mellan barn, pedagoger och vårdnadshavare. Det finns närvarande pedagoger som stödjer barnen där det behövs. Det är synligt att detta har varit ett prioriterat område för alla förskolor.

Utveckling och lärande

Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska genomföras så att den stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande. Miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Verksamheten ska bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans verksamhet. Den ska utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas till vara för att skapa mångfald i lärandet.

Genomgående är alla förskolor har tagit sig an målområdet utveckling och lärande och jobbar med samtliga målområden aktivt och integrerat under hela dagen. Ett utvecklingsområde för en del av förskolorna är att i arbetet med projekt/teman få med samtliga målområden. Arbetet med att hitta strategier för att få med alla områden pågår.

En god pedagogisk miljö är viktigt i förskolan. Det är ett ständigt och föränderligt arbete som sker hela tiden. Den största delen av förskolorna arbetar med att förändra miljön, både inomhus och utomhus, efter vilken barngrupp som befinner sig i miljön och vilka behov och intressen som finns i gruppen.

På samtliga förskolor finns en tydlig medvetenhet om vikten av att arbeta med alla barns språkutveckling. Förskolorna arbetar medvetet och använder olika metoder som uppmuntrar barnen att utveckla sitt språk.

Pedagogisk dokumentation är fortfarande ett utvecklingsområde inom flera av förskolorna. Alla arbetar med någon form av pedagogisk dokumentation men kommit olika långt i processen. Flertalet förskolor har kommit mycket långt och arbetar mycket bra med att dokumentera barns lärprocesser för att sedan utifrån det utvärdera verksamhetens kvalitet.

Ett utvecklingsområde bland förskolorna är att i större utsträckning använda sig av modern teknik. Flertalet förskolor har påbörjat arbetet med detta. De tar ett steg i taget och processen har kommit olika långt.

Barns inflytande

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten.

Variationen är stor när det gäller hur man arbetar med barns inflytande i förskolans vardag. Förskolorna har kommit väldigt olika långt inom denna process. En del arbetar med barns möjlighet till att göra egna val. Andra har arbetat intensivt och kommit mycket långt i sitt arbete om vad barnen kan ha inflytande över. Det kan bli innefatta att vara med och ta fram ”barnens likabehandling plan” men även beslutsfattande.

Förskola och hem

Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt.

Förskolornas arbete med barnen sker i stort i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Vårdnadshavare har i stort stora möjligheter att påverka verksamheten i förskolan. Samtliga förskolor har föräldrarådsmöte som är ett forum för vårdnadshavare att lyfta olika frågor. Deltagande på dessa möten är förskolechefen, personalrepresentanter, och valda representanter för vårdnadshavare från respektive avdelning. Ibland kan föräldraråden vara öppna då samtliga vårdnadshavare har möjlighet att delta. Alla förskolor har

utöver detta forum minst ett föräldramöte och ett utvecklingsamtal per termin. Kravet på utvecklingsamtal är en gång per år.

En del av förskolor arbetar man mycket tillsammans med föräldrarna om vad föräldrars inflytande i verksamheten kan vara. En del av dessa uttrycker att det finns en svårighet för vårdnadshavare att förstå vari deras inflytande kan bestå av.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Förskolan ska sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. När barnets övergång till de nya verksamheterna närmar sig har förskolan den särskilda uppgiften att finna former för att avrunda och avsluta förskoleperioden. Vid övergången till nya verksamheter ska särskild uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd.

Samverkan mellan förskoleklassen och de fristående förskolorna är begränsad till att gälla vid övergångar mellan förskola och förskoleklass. Förskolorna har under ett par år ”knackat på” och önskat en tydligare och mer likvärdig samverkan. Samverkan mellan förskolan och skolan sker till största delen genom att skolan tar kontakt med förskolan inför skolstarten då barnen börjar i förskoleklassen. Hur denna samverkan inför skolstarten ser ut är väldigt olika ut beroende på vilken skola det är som barnen skall gå vidare till. En önskan om en utökad samverkan uttals tydligt från samtliga förskolor.

Någon samverkan mellan skolan och fritidshemmet finns inte.

Uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barns utveckling och lärande följas, dokumenteras och analyseras.

Förskolorna arbetar med hur verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar

för utveckling och lärande. De arbetar med att utveckla bra arbetsprocesser för att kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med skollagen och läroplanen.

Utifrån de analyser som det gör inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete undersöker de vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. De får på detta sätt fram vilka utvecklingsområden de har.

Detta är ett pågående arbete och en process som alltid kan utvecklas och de fristående förskolorna i kommunen har kommit olika långt i den. En del förskolor har svårt att hitta en systematik i hur man dokumenterar, synliggör och följer upp och andra har kommit väldigt långt i denna process.